

ТРЕСКО И КОРА

chitanka.info

Имало едно време един богат селянин, такъв скъперник, че ни един ратай не се задържал повече от месец-два при него. Седем кожи смъквал господарят от работниците, а ги хранел така, че едва се държали на крака.

По цялата околност се разнесла лошата му слава. Както и да примамвал хората, каквото и да им обещавал, никой вече не му вярвал, никой не искал да се цани у него. А времето — тъкмо за нивата. Другите стопани орат и сеят, само неговата работа стои. Какво да прави?

Решил селянинът да отиде в едно далечно село.

„Там никой не ме познава — мислил си, — може би ще подмамя някого за ратай.“

Тръгнал той на разсъмване. Вървял с бързи крачки и все пак нощта го заварила на път. И то — в една голяма гора. Седнал на кръстопътя на едно пънче. Седи и въздиша.

Изведнаж наблизко нещо зашумяло, сякаш някой раздухвал ковашки мях.

Селянинът подигнал глава и гледа — между дърветата се мярка или голяма птица, или просто някаква сянка. И нечий глас пита:

— Защо въздишаш, братко? Да не те е сполетяло нещастие?

— Такова нещастие, че дори горският старец не може да ми помогне отвърнал селянинът.

— Ами ако ти помогне? Кажу какво има.

— Трябва ми такъв ратай, който по-малко да яде и да пие, а повече да работи.

— Та това е лесна работа. Ела в четвъртък точно в полунощ на тоя кръстопът и изсвири по-силно. При теб ще се яви горският старец, може би двамата ще се спогодите. Само вземи със себе си един черен заек. За черен заек той ще ти даде, каквото поискаш.

И пак нещо зашумяло в клоните — също като в ковачница, когато калфата надуе меха. И утихнало.

А селянинът останал да седи на пънчето до разсъмване и тръгнал бавно към къщи.

Дочакал той четвъртъка и се приготвил да отиде в гората, на същия кръстопът.

„Само — мисли си — отде да намеря черен заек? Нищо, вместо заек ще му занеса черен котарак. В тъмнината може да не го

забележи.“

Уловил той един черен котарак, пъхнал го в чувала и потеглил на път. На кръстопътя се спрял и изсвирил. Никой не се обадил. Още веднъж изсвирил. Пак никакъв отговор. За трети път изсвирил. Тогава иззад едно дърво излязъл самият горски старец.

— Какво искаш? — попитал той селянина.

— Нося за продан един черен заек.

— А какво искаш за него?

— Един ратай и една ратайкиня. Само че такива, които ще ми работят, а не ще искат да ядат.

— Може — рекъл горският старец. — А за колко години ги ценяваш?

— Ако питаш мене, за цял живот — отвърнал селянинът.

— Не, тая работа тъй няма да стане — казал старецът. — Да се уговорим за седем години. А след седем години ти ще ми донесеш седмата част от онова, което ратаят и ратайкинята са ти изработили. Щом ми го донесеш — ще ги оставя у тебе още седем години. Е, как, съгласен ли си?

— Добре, съгласен съм! Само че трябва да видя какви са работниците. Защо ще купувам котарак в чувал... — рекъл селянинът и веднага си прехапал езика: спомнил си какво имало в неговия чувал.

— Чакай, чакай — разтревожил се горският старец, — защо споменаваш тук за котарак?

— Не, аз само тъй, заради приказката — отвърнал селянинът. Искам да кажа: ще дойдат ли ратаят и ратайкинята? Бих желал най-напред да ги видя...

— Е, за туй няма да се караме — казал горският старец и изчезнал зад дървото.

След минута се явил отново — с чувал на гърба.

— Ето ти ратая — рекъл и изтърсил от чувала една треска колкото хурка.

Селянинът тъкмо отворил уста и искал да каже: „Ти подиграваш ли се с мен, или що?“ — и гледа — пред него вече стои снажен, широкоплещест момък.

В това време горският старец пак изтърсил чувала и оттам паднала една кора от дърво, голяма колкото вретено.

— Ето ти и ратайкинята — казал той.

И щом казал това — пред селянина израснала една тънка, висока девойка.

— Ех, какви славни работници! — рекъл старецът. — Ако искаш, дърва пренасяй с тях, ако искаш — земята ори! Ядене и пиене никога няма да ти искат. Само през лятото, когато е най-горещо, плисни им по една-две кофи студена водица да не се разсъхнат — и повече не се грижи за тях. Добри работници! Е, как, ще подпишем ли спогодбата?

— Че защо да не подпишем? Ще подпишем — казал селянинът.

Горският старец му пхнал една хартия, селянинът сложил на нея кръст вместо подпис (той бил неграмотен), дал чувала с черния котарак и забързал към къщи с новите си ратаи.

Само на тръгване се обърнал и попитал:

— А как да ги наричам?

— Наричай ги Треско и Кора — рекъл старецът.

Започнали новите ратаи да работят на селянина. От сутрин до вечер се трудят и на полето, и вкъщи. Ядене и пиене не искат, а всякаква работа вършат. Само в най-голямата жега ръцете и нозете им ще почнат да поскърцват, но селянинът ще ги облее с вода и те пак продължават работата, — като че нищо не е било.

Ратаят и ратайкинята работят, а селянинът богатее. Всяка година богатството му се увеличава с по един чувал жълтици. За седем години натрупал седем чувала злато.

Дошло време да се разплати, както било уговорено. А на селянина му се свидят парите. Шега ли е — цял чувал жълтици да даде! Какво да прави?

Мислил той, мислил — и намислил. Напълнил цял чувал с парчета от счупени глинени съдове и го отнесъл в уреченото време на горския кръстопът.

„Дано мине някак си! Не е господарско окото на горския старец. Оня път той взе чувала и не надникна в него, може и сега да не погледне!“

И тъй, донесъл селянинът чувала на определеното място, а горският старец вече го чакал.

— Дойде ли — попитал.

— Дойдох, както виждаш — отвърнал селянинът.

— Донесе ли? — попитал пак горският старец.

— Донесох — рекъл селянинът.

— А какво си донесъл? Да няма котарак в чувала?

Селянинът загубил и ума, и дума. Но се престорил на спокоен.

— За какъв котарак споменаваш? — попитал.

— Не, аз само тъй, заради приказката — казал старецът. — Дай чувала.

Взел той чувала и го разтърсил така, че глинените парчета задрънкали, но не го развързал.

— Добре — рекъл на селянина. — Никой от нас няма да се обижда. Ти се разплати с мен — и аз не ще ти остана дължен.

Хукнал селянинът към къщи, от радост не усеща земята под нозете си.

„Ех — помислил си, — всичко мина благополучно. За втори път измамих горския старец!“

На другия ден рано сутринта излязъл на полето да види как работят неговите ратаи.

Но те не се виждали никъде.

— Какво ли е станало с тях? — учудил се селянинът. — Да не би днес да са се успали? Ще отида да ги събудя.

Отишъл той при плевника, дето ратаите винаги спели.

— Хей — извикал, — ставайте, ленивци! Но ратаите не се обаждат.

Селянинът бутнал вратата. Какво е това? В плевника няма никой. Нито ратая, нито ратайкинята. Само в ъгъла лежат една гнила треска и къс брезова кора.

Почесал се селянинът по тила.

„Виж го ти стареца как ме изигра! Право си е — не ми остана дължен! Но нищо, все пак седемте чувала с жълтици си остават при мен!“

Изтичал той в килера — да се порадва на жълтиците, да му олекне на душата. Гледа, а в чувала — само гнила смет и сухи брезови листа.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.